

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ГРАДА БАЊА ЛУКА

Год. XLIX Број 9	Бања Лука, 04.05.2009.год.	Годишња претплата 120,00 KM Цијена једног примјерка 6,00 KM Жиро-рачун бр. 568-163-1200000-1-76 код Балкан Инвестмент Банк врста прихода 729-124
------------------	----------------------------	--

228.

На основу члана 32. Статута Града Бања Лука (Службени гласник Града Бања Лука, бр. 25/05 и 30/07), Скупштина града Бања Лука је, на 8. сједници одржаној 16.04.2009.године разматрала Програм мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе, који је предложила Радна група за израду Програма мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе, и у вези са тим донијела је, следећи

З А К Л Ј У Ч А К

1. Скупштина Града прихвата Програм мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе.

2. Скупштина Града задужује Радну групу, која је радила на изради Програма, да настави са активностима које се односе на праћење реализације мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе.

3. Задужује се Радна група да обавезно, једном мјесечно, врши анализу реализације оперативних планова за провођење мјера из Програма мјера које су јавне установе и предузећа, - чији је оснивач Град Бања Лука, дужне дефинисати, и у року од 15 дана доставити их Градоначелнику и Скупштини Града.

4. Задужује се секретар Скупштине Града да све примједбе и сугестије одборника у вези са Програмом мјера, које су изнесене у расправи, достави Радној групи која ће, након анализе ових примједби и сугестија, али и на основу Програма мјера које ће доставити сви корисници буџетских средстава сачињавати редовне анализе укупног стања у граду Бањалуци, и о томе, свака 2 мјесеца, обавјештавати Скупштину Града.

5. Овај закључак ступа на снагу са даном доношења, а биће објављен у Службеном гласнику Града Бања Лука.

Број: 07-013-208/09.

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Слободан Гаврановић, с.р.

Уводне напомене

Влада Републике Српске је, на сједници одржаној 25.01.2009. године, усвојила Мјере за ублажавање негативних ефеката свјетске економске кризе на Републику Српску, а које је, у виду Информације, усвојила Народна Скупштина Републике Српске на сједници одржаној 17.02.2009. године. Дописом Министарства локалне управе и самоуправе, а на основу установљених мјера, све локалне заједнице обавезне су да ураде свој програм мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе.

На сједници Скупштине града Бања Лука одржаној 05.03.2009. године, донешена је одлука о образовању Радне групе за израду Приједлога мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе, са задатком да припреми приједлог мјера.

С обзиром на наведено, а полазећи од чињенице да је у окружењу присутна рецесија и криза у финансијском и реалном сектору, те свјесни потребе за одржавањем стабилног раста и развоја, потребно је да се дефинишу мјере за ублажавање негативних посљедица свјетске економске кризе на Републику Српску и њене локалне заједнице. Град Бања Лука, као највећа локална заједница у Републици Српској, има посебно мјесто у друштвеном и привредном животу Републике Српске и због тога је потребно да се дефинишу мјере које ће, с обзиром на ту чињеницу, као и с обзиром на величину буџета и потрошачке јединице, дати пуне ефекте у погледу смањења негативних утицаја свјетске економске кризе.

Исходиште за установљавање мјера су документи и анализе које је усвојила и провела Влада Републике Српске, а разматрала и верификовала Народна Скупштина Републике Српске. Уз то, полазиште су и документи и анализе установљени и проведени у граду Бањој Луци, а усвојени од стране Скупштине града Бања Лука. Посебно треба издвојити:

- Мјере за ублажавање негативних ефеката свјетске економске кризе на Републику Српску,
- Економска политика за 2009. годину,
- Развојни програм Републике Српске,
- Стратегија развоја малих и средњих предузећа у Републици Српској за период 2006-2010. године,
- Стратегија развоја пољопривреде Републике Српске до 2015. године,
- Стратегија подстицаја извоза Републике Српске,
- Стратегија привлачења страних улагања у Републику Српску,
- Стратегија развоја града Бања Лука у периоду 2007-2015. године,
- Одлука о усвајању Буџета града Бања Лука за 2009. годину,
- Одлука о извршењу Буџета града Бања Лука за 2009. годину,
- Анализе и извјештаји у вези са стањем у привреди, које је усвојила Скупштина Града.

Све мјере су усклађене с обзиром на позитивне законске прописе, што се прије свега односи на:

- Закон о локалној самоуправи,
- Закон о извршењу буџета Републике Српске,
- Закон о грађевинском земљишту,
- Закон о уређењу простора и грађењу,
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама,
- Закон о подстицању развоја малих и средњих предузећа,
- Закон о омладинском организовању Републике Српске,

као и друга законска рјешења.

У дефинисању мјера нема посебних правила, с обзиром да се сви ефекти кризе, као и њихов интензитет, смјер и динамика дјеловања, не могу са сигурношћу предвидјети. Због тога ове мјере нису трајног карактера и морају бити подложне неопходним промјенама у зависности од присутних утицаја кризе. У том смислу мора се континуирано пратити развој

ситуације и адекватно реаговати, што подразумијева могућност увођења нових мјера, повећања или смањења интензитета постојећих, као и њиховог укидања. При томе треба уважавати реалне могућности које Град има на располагању.

При дефинисању Приједлога мјера за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе, требало би водити рачуна о томе да мјере требају бити:

- конкретне,
- са јасно постављеним циљем,
- са релативно брзим дејством,
- да се могу реализовати,

што у коначности треба да их учини довољно ефикасним с обзиром на расположиве могућности и исказане потребе.

Све мјере, обзиром да утичу на сегменте и друштва и привреде, су или рестриктивног или подстицајног карактера. У домену потрошње мјере су прије свега рестриктивног карактера, а у домену привреде подстицајног карактера. Рестриктивне мјере у домену потрошње фокусиране су на смањење свих трошкова у 2009. години (плате руководиоца, канцеларијски материјал, трошкови набавке и одржавања возила, рационализација запошљавања у администрацији уз побољшавање ефикасности рада, неприоритетна улагања и др). При томе треба водити рачуна о томе да се рестрикција може проводити у само одређеним областима и до само одређеног нивоа, да се не би нарушило одвијање одређених активности и функционисање неких сегмената друштва. С обзиром да није лако предвидјети интензитет, ниво и динамику негативних посљедица економске кризе, то није једноставно квантификовати мјере рестрикције. Не треба заборавити да се град Бања Лука, нарочито приликом доношења буџета, већ определио за рационалан принцип у јавној потрошњи. Динамички посматрано, потребно је у што скоријем року, рестриктивне мјере замијенити мјерама додатне рационализације.

У домену привреде акценат је дат мјерама које ће задржати постојеће и подстаћи додатно запошљавање, повећати домаћу тражњу кроз јавне инвестиције, подстаћи ново инвестирање у саобраћајну и осталу инфраструктуру, као и енергетски сектор, повећати иновативне капацитете, иницирати развој предузетништва и конкурентну способност микро, малих и средњих предузећа и то прије свега извозно оријентисаних.

Важан принцип треба да се огледа у могућности благовременог ребаланса буџета, као и потребних алокација, да би се на тај начин амортизовале негативне промјене у планираној динамици пуњења буџета и да би се омогућила реализација дијела предвиђених мјера. При томе је изузетно важно да се води рачуна о томе да буџет у цјелини буде рестриктиван, али да се задржи његова развојна компонента. Ово подразумијева да настојање иде у правцу реализације предвиђених инвестиција, јер су оне покретачи развоја локалне заједнице, као и ангажовања привредних капацитета и подстицања потрошње, а на тај начин остварења најбољег сценарија за ублажавање утицаја кризе. Ово се посебно односи на инвестиције које су започете и које се морају привести крају. За области као што су образовање, здравствена, социјална и дјечија заштита, за које је законом утврђен ниво финансирања, предложеним мјерама неће бити предвиђена рестрикција.

Праћење реализације мјера и постигнутих ефеката треба да се одвија континуирано и у свим сегментима локалне заједнице. Јавне установе и предузећа којима је оснивач Град, а које се финансирају из буџета Града, у обавези су да сачине своје програме мјера за ублажавање посљедица кризе, да о том информишу градску управу, те да мјесечно извјештавају градску управу о проведеним мјерама и постигнутим ефектима. Посебна је обавеза ових установа да своје трошкове ускладе са промјенама на плану трошкова у Административној служби Града, динамиком пуњења буџета и препорукама које би могле да услиједе на овом плану.

Обавезе локалне заједнице у финансирању образовања, здравствене, социјалне и дјечије заштите су утврђене законом и то: Закон о предшколском васпитању и образовању, Закон о основној школи, Закон о средњој школи, Закон о високошколском образовању, Закон о

дјечијој заштити, Закон о социјалној заштити, Закон о здравственој заштити. Одредбама поменутих закона децидно је дефинисана врста и ниво трошкова које финансира локална заједница.

Области спорта, културе, омладинског организовања, ученичког и студентског стандарда, хуманитарних организација, невладиног сектора и других удружења грађана, које су сходно Закону о локалној самоуправи у надлежности општине/града, финансирају се у складу са законима који регулишу ове области, као и потребама и могућностима локалне заједнице. С обзиром да није стриктно утврђена обавеза локалне заједнице у погледу нивоа финансирања ових области, то је у истим могуће провести одређени ниво рестриктивних мјера.

У коначности, мјере треба да обезбједе амортизовање негативних ефеката свјетске економске кризе и да на тај начин омогуће функционисање свих система локалне заједнице и задовољавање потреба становништва у овом домену. У том погледу посебно је важан социјални сегмент, гдје у складу са стварним могућностима треба, као и до сада, обезбједити заштиту свих, а посебно угрожених слојева становништва.

**Моделирање приступа дефинисању и квантификацији мјера
за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе – генерални приступ
са аспекта Буџета града Бања Лука**

Одлуком о усвајању Буџету града Бањалука за 2009. годину предвиђен је Буџет у висини од 184.612.870,00 КМ.

Негативни ефекти утицаја свјетске економске кризе, са аспекта локалне заједнице, посебно би могли да имају негативног утицаја у погледу динамике и интензитета пуњења Буџета Града. Ово неминовно мора да се одрази на све димензије финансирања из буџета, односно да има директне реперкусије на Одлуку о извршењу Буџета града Бања Лука за 2009. годину, којом су јасно дефинисани приходи и висина Буџета Града, буџетски корисници, финансијски план потрошње, буџетска резерва, прерасподјела средстава и др.

Недовољно пуњење буџета има за посљедицу немогућност финансирања на планираном нивоу.

Буџетски издаци представљају укупне расходе и друге исплате из Буџета настале до 31. децембра фискалне године. Буџетски издаци су: а) текући трошкови и дознаке нижим потрошачким јединицама, б) капитални трошкови, позајмљивање и отплата дугова и в) средства за посебне намјене. Одлуком о извршењу Буџета града Бања Лука прописује се начин извршења Буџета Града Бања Лука у 2009. години, управљање приходима и издацима Буџета, права и обавезе корисника буџетских средстава, као и овлашћења органа у извршењу буџета.

Сходно наведеном потребно је континуирано пратити динамику пуњења буџета и, под претпоставком да дође до поремећаја који могу да у већој или мањој мјери отежају финансирање по свим основама, потребно је предузети све активности у складу са новонасталим околностима. То се односи на цјелину издатака из Буџета, као и на све мјере које се предлажу за смањење посљедица утицаја свјетске економске кризе. Овакав приступ подразумева да се квартално (по потреби и краће) сагледава динамика и ниво пуњења буџета и да се донесе одлука о ребалансу буџета. То значи да је потребно извршити пропорционалне корекције у мјери у којој је пуњење буџета мање од планираног, уважавајући при томе да се прије свега измире обавезе по кредитним задужењима, које се не могу мијењати. То исто као принцип треба испоштовати за области као што су образовање, здравствена, социјална и дјечија заштита, и то у оном дијелу законом утврђених обавеза финансирања. Уз то, потребно је задржати плате у Административној служби Града на достигнутом нивоу, с тим да се умање плате функционера, начелника одјељења и директора јавних установа и предузећа чији је оснивач Град. Уколико смањење пуњења буџета буде изражено у већој мјери, тада ће се мјера у вези са смањењем плата руководног кадра примјенити и на све запослене у Административној служби Града чије су плате веће од 2,5 просјечне плате остварене у привреди Републике Српске.

Уважавајући претходне ставове, на остали дио буџета линерно се примјењује умањење свих ставки потрошње у мјери у којој је дошло до умањења прихода, односно пуњења буџета, уз уважавање мјера рестрикције предложених овим програмом мјера. При томе свако одјељење мора да дефинише приоритете који морају бити финансирани у цјелости и прије осталих и да се одговарајућим скупштинским одлукама усвоје и дефинишу све настале промјене. Овакав приступ мора да уважи потребу да се развојне инвестиције поставе као приоритети који се морају реализовати.

Треба заузети став, и то је посебно важно да се напомене, да сви предвиђени пројекти и активности који се, због евентуалних новонасталих околности, не буду могли реализовати у предвиђеном временском периоду, односно у овој календарској години, морају реализовати чим то финансијски услови дозволе, а ако је потребно и у наредној буџетској години. То значи да се пројекти и активности не сторнирају, него се динамички реструктурирају.

Све предложене мјере могу се подијелити у неколико група:

- опште смјернице,
- рестриктивне, односно мјере усмјерене на рестрикцију и рационализацију свих ставки трошења и умањења издатака, што подразумијева наглашену штедњу и домаћинско понашање у мјери у којој неће доћи до нарушавања редовних активности и процеса. У оквиру ове групе мјера су оне које се предвиђају у домену буџетске потрошње, затим мјере организационе и техничко-технолошке природе, као и контролне мјере,
- подстицајне мјере, које подразумијевају различите видове стимулативних и подстицајних мјера, посебно у домену привреде,
- као посебну групу мјера треба истаћи оне мјере које могу повећати приходну страну буџета и тиме имати значајног утицаја на динамику и пуњење буџета,
- мјере на плану реализације пројеката у циљу обезбјеђења ефикаснијег приступа реализацији,
- мјере у домену социјалне и здравствене заштите и
- иницијативе за промјене законских рјешења с циљем обезбјеђења услова за постизање веће ефикасности у пословању.

1. ОПШТЕ СМЈЕРНИЦЕ

- Све корисника буџетских средстава треба обавезати да донесу своје мјере за ублажавање негативних ефеката. Све потрошачке јединице дужне су да израде оперативне планове реализације усвојених мјера и да мјесечно обавјештавају надлежно одјељење о проведеним мјерама и постигнутим резултатима, како би на нивоу Административне службе Града имали мјесечне увиде о постигнутим ефектима на основу проведених мјера.

- Интензивирати контролу трошења буџетских средстава свих буџетских корисника, како оних који су потпуни буџетски корисници, тако и оних који добијају грант средства. Ова мјера се проводи досљедном примјеном Закона о буџетском систему, што значи да потрошња код буџетских корисника мора бити усклађена са извршењем буџета. Ово значи да увођење корекција у различитим видовима трошења у Административној служби Града, подразумијева и корекције код осталих буџетских корисника. Потребно је интензивирати и намјенску употребу грант средстава. По потреби, морају се урадити смјернице трошења буџетских средстава и то доставити свим буџетским корисницима (нпр. због недовољног пуњења буџета у првом кварталу код буџетских корисника нема или се сведе на минимум трошкови за службена путовања у иностранство, трошкови телефона, трошкови репрезентације и слично).

- Обезбједити да интерни ревизор изврши контролу ефикасног и рентабилног начина трошења буџетских средстава потрошачких јединица (у складу са прописаним правилницима о начину трошења буџетских средстава у Административној служби Града).

- Урадити додатне анализе трошкова рада, запослености службеника и ефективност радних учинака (нпр. анализирати утрошак часова на интернет мрежи, што је добар показатељ колика је запосленост у току радног времена, извршити прерасподјелу радника између одјељења и слично).

- Разрадити модел за ефикасније праћење одсуства запослених с посла.

- Појачати инспекцијску контролу наплате боравишне таксе у циљу прикупљања средстава намијењених за развој и промоцију туризма града Бања Луке.

- Град је оснивач седам јавних установа које се финансирају из буџета Града. Пет јавних установа финансијско пословање обављају преко трезора и уврштене су у буџет Града као потрошачке јединице, и то: ЈУ СЦ „Борик“, ЈУ „Културни центар Бански двор“, ЈУ „Центар за предшколско образовање и васпитање“, ЈУ „Центар за социјални рад“ и ЈНУ „Институт за историју“, а двије се установе дјеломично финансирају из буџета Града и самостално обављају своје финансијско пословање: ЈЗУ „Дом здравља“ и ЈУ „Раднички универзитет“. У циљу ублажавања посљедица свјетске економске кризе, наведене установе треба да проведу

мјере рационализације трошкова пословања у свим сегментима, водећи при томе рачуна да се ниво услуга које пружају становницима града задржи најмање на садашњем нивоу, те да уложи напор да ниво квалитета услуга унаприједи бољом организацијом пословања и бољим кориштењем расположивих кадровских и материјално техничких ресурса. Рестриктивне мјере које треба проводити у свим установама: 1. Приступити штедни у свим сегментима потрошње, с тим да се не угрожава пословање Установе и важећи, тражени стандарди нивоа услуга. 2. Трошкове електричне енергије свести на најмањи могући ниво рационалним кориштењем расвјете, електро уређаја и других апарата. 3. Сталном контролом обезбиједити смањење утrophка воде елиминацијом непотребних утrophака и редовним одржавањем инсталација у исправном стању. 4. Утrophак канцеларијског материјала свести на могући минимум и успоставити евиденцију потрошње кроз наруџбе по службама. 5. Рестриктивно ограничити трошкове телефона и других ПТТ услуга. 6. Вршити системске набавке роба и материјала на свим нивоима. Сачинити мјесечни план набавке, а изузев у хитним случајевима набавку вршити седмично. На овај начин уштеда се манифестује кроз смањење телефонских трошкова, утrophак горива, трошкове материјала и другог. 7. Доследно поштовати Правилник који регулише употребу моторних возила Установе. 8. У наредном периоду запошљавати нове раднике само у случајевима неопходне потребе и уз сагласност Оснивача. 9. И поред планом умањених свих видова других трошкова, додатно утицати на њихово смањење гдје год је то могуће, а нарочито на путним трошковима, трошковима репрезентације и др. 10. Предузети све могуће мјере наплате потраживања од купаца. 11. Обавезно квартално анализирати уштеду трошкова и по потреби дограђивати ове мјере. 12. Успоставити сталну контролу извршења постављених мјера. 13. Менаџмент јавних установа треба да прати ефекте наведених мјера и да квартално информисе Оснивача о истим. 14. Пратити развој ситуације у погледу економске кризе, динамику пуњења буџета и остварења властитих прихода, те у случају мање реализације прихода приступити смањењу плата руководног кадра, а по потреби и запослених, у складу са евентуалним смањењем плата запослених у Административној служби Града Бања Лука.

- У пракси не треба стварати трошкове који нису законом додијељени у надлежност локалне управе, осим у случајевима када Скупштина Града донесе одлуку о реализацији неког заједничког пројекта са другим нивоима власти.

- Кредитна задужења користити од ИРБ Републике Српске а за пројекте који обезбјеђују развојну компоненту, имају елементе уштеде утrophка финансијских средстава у наредном периоду, имају елемената јавних радова и налазе се на листи приоритетних пројеката које је усвојила Скупштина Града.

- Интензивирати активности на плану могућег аплицирања и добијања средстава из ИПА фондова.

- Интензивирати реализацију пројеката кредитним задуживањем повољним аранжманима са Свјетском Банком, EBRD-ом, EIB-ом, KfW-ом и другим међународним финансијским организацијама.

- У процедури јавних набавки испоштовати препоруке и ставове на основу Одлуке донешене на нивоу БиХ, којом се предност даје домаћим понуђачима, тако што се приликом обрачуна цијена понуда, цијене домаћих понуда умањују за 5%.

- Потрошачке јединице треба да утврде приједлог својих приоритета, те да за приоритете који су у другом плану не улазе у поступак јавне набавке, како не би дошло до стварања обавеза у случају ребаланса којим би се смањио буџет града.

- Посебну пажњу обратити на то да сва евентуална будућа кредитна задужења на нивоу буџета Града морају бити строго селективна и у функцији директног развоја.

- Наставити са провођењем регулаторне реформе (гиљотина прописа) кроз имплементацију пројекта Јачање конкурентности на локалном нивоу (IFC Свјетска Банка), за све формалности (процедуре) које Административна служба Града проводи у свом раду. Стандардном анализом трошкова (BSCM – Balkan Standard Cost Model) обухваћени су директни трошкови (таксе, општинске накнаде, документа, вријеме неопходно за

прикупљање докумената и подношење захтјева) и индиректни трошкови (вријеме потребно за одговор релевантне институције за документа која се претходно прибављају како би се поднио захтјев и вријеме потребно за одговор општинског органа на поднијети захтјев).

2. РЕСТРИКТИВНЕ МЈЕРЕ

- Број запослених у Административној служби Града и њеним потрошачким јединицама треба одржати на достигнутом нивоу из последњег квартала 2008. године, а евентуална повећања морају да прате адекватна повећања у средствима и ефективности остварења резултата.
- Плате функционера смањују се за 15%, а плате начелника одјељења у Административној служби Града Бања Лука и директора јавних установа и предузећа чији је оснивач Град, смањују се за 10% . Ова мјера је привременог карактера и треба да буде на снази док се не процијени да су се услови финансирања стабилизovali.
- У мјери смањеног пуњења буџета, сезонски начин плаћања треба да буде селективан и да се врши уз одобрење Градоначелника.
- Преиспитати, код свих потрошачких јединица, и ограничити учешће ангажовања трећих лица, као и висину накнада за комисије које се формирају у оквиру Административне службе Града, водећи при томе рачуна о томе да се не наруши редовно и квалитетно одвијање активности.
- Одређује се да је максимум за накнаде члановима управних и надзорних одбора за сва јавна предузећа и установе чији је оснивач Град највише до 400 КМ, као и сва јавна предузећа у којима град партиципира у финансирању и одлучивању, а у складу са мјерама и препорукама Владе РС.
- Набавку возила вршити рестриктивно и само изузетно у случајевима када је то неопходно потребно.
- Смањити све материјалне трошкове у мјери у којој неће бити угрожено или нарушено одвијање редовних активности.
- Смањити ангажовање запослених на одређено вријеме и по уговору о дјелу у мјери у којој неће бити нарушено одвијање редовних активности.
- У погледу стручног усавршавања увести максимално селективне критеријуме, водећи рачуна прије свега о обавезним и оним облицима едукација који су директно у функцији остварења и побољшања пружања услуга и обављање радних задатака. У свим случајевима, када је то могуће, обуке изводити у сопственој режији.
- Финансирање културних манифестација током 2009. године реализовати у складу са јасно дефинисаним критеријумима, што ће резултирати смањењем броја манифестација нижег умјетничког и програмског нивоа и умањењем трошкова финансирања најмање за 20 % у односу на претходну годину.
- Финансирање спортских манифестација током 2009. године реализовати, такође, у складу са јасно дефинисаним критеријумима што ће резултирати смањењем броја манифестација нижег спортског ранга и умањењем трошкова финансирања за 11 % у односу на претходну годину.
- Суфинансирање омладинских активности усмјерити искључиво према омладинским организацијама које су испуниле све критеријуме дефинисане Законом о омладинском организовању РС. На тај начин ће се из финансирања искључити организације код којих није заступљена масовност и чији програми нису фокусирани на интересе омладине. У складу са наведеним критеријумима реализоваће се квалитетнији програми усклађени са Омладинском политиком за Град Бања Луку, а ниво средстава задржаће се на нивоу претходне године.
- Средства за пројекте невладиних организација усмјерити првенствено на пројекте који се односе на превенцију болести овисности, едукативне и здравствене програме, те на

пројекте који се реализују у партнерству са Центром за социјални рад и који су фокусирани на социјално угрожене категорије становништва, тако да ће се смањити трошкови финансирања пројеката невладиних организација за 25% у односу на претходну годину.

3. ПОДСТИЦАЈНЕ МЈЕРЕ

- Формирати Гарантни фонд града Бања Лука. Активности Гарантног фонда би се успоставиле на основу Закона о задуживању, дугу и гаранцијама РС, те Закона о измјенама и допунама Закона о подстицању развоја малих и средњих предузећа ради обезбјеђивања услова за подстицање развоја пословања малих и средњих предузећа, предузетника и пољопривредника на нивоу Града. Гарантни портфолио би био намијењен да покрива ризик пословних банака (издавањем гаранција у њихову корист на име обезбјеђења дијела кредита) приликом одобравања кредита привредним субјектима, уколико су њихови пројекти профитабилни, а не испуњавају неки од услова банака за одобравање кредита. Активности Гарантног фонда имају за циљ да власницима пословних активности олакшају приступ неопходним финансијским средствима. Активности Фонда у оквиру своје дјелатности, односиле би се на подстицај кредитирања привредних субјеката гарантовањем дијела кредита, које банке и друге финансијске организације одобравају привредним субјектима, а на основу квалитетних развојних програма, који би прошли оцјену Комисије (или гарантног одбора) именовану од стране Градоначелника. (Градска развојна агенција)

- Подршка и развој привредним капацитетима на територији Града додјељивањем средстава-грантова за отпочињање бизниса. Средства грантова, на основу утврђених критерија, ће се додјељивати малим и средњим предузећима и предузетницима у циљу куповине основних средстава, технолошке иновације пословања, за проширење бизниса и новог запошљавања. Пројектом ће се одредити посебни критеријуми за рангирање циљних група при коришћењу ових средстава (3.000 КМ – 5.000 КМ). (Градска развојна агенција)

- Едукација и унапређење малих и средњих предузећа и предузетника у погледу израде бизнис планова, информатичког образовања, консалтинга и др. (Градска развојна агенција)

- Формирати фонд за почетне пословне активности и микробизнис, због немогућности корисника да добију кредите путем пословних банака. Као гаранција враћања кредита користила би се хипотека на новоизграђене објекте и новонабављену опрему што би довело до повећања запослености, као и запошљавања дијела отпуштених радника због утицаја кризе, чиме би се избјегла социјална давања истим. (Градска развојна агенција)

- Пројекат субвенционирања консалтинг услуга за подршку развоја малих и средњих предузећа на територији Града Бања Лука. Овим пројектом би требали да се постигну сљедећи циљеви: 1. побољшање конкурентности предузећа и отварање нових радних мјеста кроз искориштавање унутрашњих резерви предузећа тј. побољшање управљачке функције, бољу организацију производње и већу продуктивност, унапређење технолошке основе, увођење нових производа, увођење стандарда квалитета (ISO/НАССР), ефикасно планирање и спровођење инвестиционих пројеката, ширење на нова тржишта итд; 2. стимулисање развоја локалне консултантске праксе на подручју града Бања Лука и тиме стварање јаке и комерцијално здраве структуре за подршку МСП која ће бити на располагању МСП у сваком тренутку у овој специфичној области. Циљна група ове компоненте су приватне консултантске куће, слободни консултанти, консултанти сарадници Универзитета Бања Лука, стручних института и друге развојне институције на подручју града. Субвенције се додјељују у односу 50%/50%. (Градска развојна агенција)

- Технолошки бизнис парк. У току су активности које се односе на имплементацију и формирање технолошког бизнис парка Бања Лука као изразито подстицајног пројекта за покретање предузетничке инфраструктуре, а све у циљу привлачења страних инвеститора, start up-а и развоја МСП-а, повећања извоза или супституције увоза. У оквиру овог пројекта, на основу закључака Скупштине, се одвијају активности на изради студије изводљивости, анализи локација, изради идејног рјешења и пословног плана оператора за вођење

технолошког парка. Саставни дио технолошког бизнис парка је слободна зона, пословна комерцијална и подстицајна зона, технолошко развојни центар, зона малог бизниса као и остали логистички сервиси неопходни за функционисање самог парка. Процјене су да се у технолошком бизнис парку који ће се фазно градити, може очекивати запошљавање до 8000 радника. У склопу пројекта је предвиђен и бизнис инкубатор за производне дјелатности идентификован као перспективан подстицајни пројекат у Стратегији развоја града. Најбоља варијанта за његову реализацију је коришћење постојећих објеката предузећа у већинском државном власништву. (Градска развојна агенција)

- Подстаћи оснивање нових и развој постојећих кластера у секторима од значаја за развој привреде Бања Луке, посебно сектору прераде дрвета, пререраде метала, прехранбене индустрије и других. У претходном периоду дата је значајна подршка оснивању два кластера и то у области производње намјештаја и у области производње соларне опреме. Потребно је и у наредном периоду пружити значајну подршку даљем развоју ових кластера. Уз то, треба убрзати активности на пројекту иновационог центра Кластера Дрво Бања Лука, чији крајњи резултат треба бити покретање на знању базираних малих и средњих предузећа и промоција савременог технопредузетништва у области индустрије намјештаја. То би требало да има снажан утицај на развој економије, те поновно запошљавање радника који остану без посла због утицаја глобалне свјетске економске кризе. (Градска развојна агенција)

- Иницирати изградњу фабрике за прераду кромпира, по моделу јавно-приватног партнерства, на простору Стричића, чиме би се обезбједило тржиште за преко 250 коопераната произвођача кромпира, запослило 20 радника и оставрили циљеви руралног развоја. (Центар за развој и унапређење села)

- Пројекат мини погона у руралном подручју је пилот пројекат идентификован у Стратегији развоја града, на основу препорука студије руралног развоја кањона Врбаса и платоа Мањаче и сјеверозападног дијела Бања Луке, представља зачетак руралне индустријализације и стварање услова за развој погона за прераду, прије свега пољопривредних производа (млијека, меса, воћа, поврћа). Пројектом су обухваћене активности идентификације заинтересованих предузетника о савременој тенденцији у преради хране, о потреби увођења стандарда, савременог дизајна и паковања и др. (Центар за развој и унапређење села)

- Обезбједити подстицајна средства за кооперанте Центра за мали бизнис. Стварањем предуслова, прије свега добијањем и опремањем простора, створили су се услови за даљи рад Центра за мали бизнис. У наредном периоду је неопходно интензивирати активности на јачању капацитета овог дијела Агенције, посебно на плану информисаности, едукације, дизајна, пласмана и промоције малог бизниса. Ово се односи нарочито на традиционалне занате, домаћу радиност, омладинско и женско предузетништво и start up предузећа који започињу своје активности. За потребе Центра неопходно је у граду обезбједити продајно изложбени простор за производе коопераната центра по комисионом принципу. (Градска развојна агенција)

- Средства предвиђена програмом рада Центра за развој и унапређење села за пројекте у пољопривреди дијелом пласирати као грантовна, а дијелом као бескалатно задужење пољопривредника. Средства додјеливати у складу са Правилником о условима и начину остваривања подстицајних средстава за развој пољопривредне производње, којим нису предвиђена новчана давања, него материјали у одобреном износу. (Центар за развој и унапређење села)

- Субвенционирање камате за пољопривредне произвођаче за отпочињање и проширење производње, као и за набавку механизације и репро материјала.

- Формирати асоцијације пољопривредних произвођача. Запажено је да пољопривредни произвођачи нису заинтересовани за овај вид удруживања због њихове неинформисаности о предностима удруживања. Асоцијације пољопривредних произвођача дају прилику члановима организован приступ тржишту, набавку репро и других материјала, тако да

подјелом обавеза ослободе довољно времена за производну дјелатност. (Центар за развој и унапређење села)

- Подршка пољопривредној производњи у сврху супституције увоза. Одређени видови пољопривредне производње директно зависе од увоза. Највише је погођена производња житарица, јер зависи скоро искључиво од увоза сјемена. Производњом сјемена житарица, рјешава се зависност или значајно умањује увоз сјемена неких најзначајнијих ратарских и крмних култура. Производило би се сјеме врста и сората прилагођених брдскопланинским агро-еколошким условима (климатским и земљишним). (Центар за развој и унапређење села)

- Један од сегмената рада Центра за развој и унапређење села је производња и дистрибуција воде за пиће. Потрошњу воде и таксе за прикључке на водоводе Центар наплаћује од корисника. На овај начин се остваре значајна средства која се уплаћују на рачун буџета Града. Отварањем посебног рачуна ова средства би било могуће поново уложити у инфраструктуру, а дио средстава предвиђених буџетом за изградњу инфраструктуре преусмјерити у подршку пољопривредној производњи. (Центар за развој и унапређење села)

- У циљу стимулisaња и растерећења привреде потребно је анализирати дуговања привредних субјеката према Граду по различитим основама и размотрити могућности за репрограм дуговања. При томе треба прецизно дефинисати критеријуме на основу којих би се одредили привредни субјекти за које би био одобрен репрограм. Један од најважнијих критеријума би узимао у обзир производне и извозно орјентисане субјекте.

- Хармонизовати подстицајне мјере у пољопривреди са планом подстицајних мјера које доноси Влада Републике Српске, укључивањем представника Града у владине комисије за подстицаје у пољопривреди.

- Обезбјеђење адекватних улагања и перманентна промоција туристичке понуде, што треба да обезбиједи већи број посјетилаца-туриста и потенцијалних инвеститора заинтересованих за ово подручје, а што треба да се одрази на додатни прилив средстава за привредне дјелатности директно или индиректно повезане са дјелатностима туризма. У том смислу ове године се треба посебно фокусирати на Свјетско Рафтинг првенство Бања Лука 2009., те бројне сајамске и привредне манифестације, као и културне догађаје и концертне активности. (Туристичка организација Града)

- Употпуњавање туристичке понуде иницирањем изградње нових смјештајних капацитета (типа хостела), модернизација и реновирање постојећих, као и мобилизација капацитета у склопу домаћинстава у циљу развоја малог и средњег предузетништва. (Туристичка организација Града)

- Обавезује се Туристичка организација града Бања Лука да подузме низ активности у циљу боље туристичке понуде, користећи постојеће ресурсе и знања како би се избјегли трошкови плаћања ангажмана трећих лица. (Туристичка организација Града)

4. ПОВЕЋАЊЕ ПРИХОДА

- Размотрити могућност продаје дијела пословних простора ради обезбјеђења већег пуњење буџета и на тај начин неометане реализације свих предвиђених пројеката.

- Јавне установе и предузећа чији је оснивач Град требају појачати активности, установити конкретне мјере и изнаћи могућности за остварење већих прихода

- Извршити анализу такса и накнада за коришћење јавних површина и ускладити њихову висину са окружењем, а посебно са градовим сличним Бањој Луци. У том смислу треба водити рачуна о оствареном приходу по овом основу, с једне стране, а с друге стране, водити стимулативну политику такса и накнада. Разрадити додатне критеријуме у циљу остваривања постављених принципа.

- Извршити анализу накнада за оглашавање и ускладити њихову висину са окружењем, а посебно са градовим сличним Бањој Луци. При томе водити рачуна о диференцирању градских зона, као и цјелини обухватања на територији Града.

- Извршити анализу висине административних такса и накнада за услуге које пружа Административна служба Града, исте ускладити са окружењем и на тај начин дати допринос ефикасности у раду.
- Обезбједити координацију са Пореском управом РС на плану повећања контроле убирања директних пореза и пореза на некретнине. У том смислу потребно је да се дају додатне овласти градским инспекцијским органима на овом плану.
- У поступку провођења јавне набавке, додатно вредновати понуђаче који у својим понудама не траже авансно плаћање, у складу са чланом 34. Закона о јавним набавкама, или на начин да се авансно плаћање не захтијева у општим и посебним условима за закључење уговора, а што би имало позитивне ефекте на буџет града.

5. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА

- Актуелизирати и ефикасно проводити, по потреби кориговати и динамички прекомпоновати реализацију Стратегије развоја града Бања Лука до 2015. године.
- Подршка изради развојних пројеката од значаја за Град. Велики недостатак развојних иницијатива је непостојање пројектне документације, која се најчешће састоји од техничких пројеката, процјене утицаја на животну средину, анализе стања, студије изводљивости, пословних и маркетинг планова. Сви пројекти у Стратегији развоја града, као и предложени пројекти у студији руралног развоја су дати у виду пројектног приједлога са процијењеним параметрима који су недовољни за њихову операционализацију. Треба провести активности на успостављању приоритета израде стратегијских развојних пројеката и израду техничко-економске документације за њихову реализацију.
- Анализирати могућност да се неки нови пројекти, као и пројекти предвиђени да се финансирају средствима буџета или кредитним задуживањем, финансирају издавањем муниципалних обвезница.
- Убрзати активности на реализацији већ припремљених пројеката за које се утврди да су приоритетни, уз изналагање извора финансирања, прије свега везано за кандидовање пројеката код ИПА фондова.
- Иницирати пројекте по принципу јавно-приватног партнерства, а уз то интензивирати доношење одговарајућих законских рјешења, која би прије свега морала да обезбиједе ефикасност провођења процедура и мотивисаност приватних партнера за инвестирање.
- Убрзати активности на идентификацији земљишта које би у складу са просторнопланском документацијом могло бити искориштене за оснивање пословних зона и одређивање потенцијалних локација. Елаборат који је у припреми у свом саставу ће имати изводе из регулационих планова са параметрима који ће бити почетна основа Граду Бањалука за формирање пословних зона и стварања позитивног амбијента за привлачење потенцијалних инвеститора. На тај начин добиће се подаци неопходни за покретање предузетничке инфраструктуре (бизнис инкубатори, технолошки паркови и сл.), а све у циљу анимације страних инвеститора, повећања извоза или суспензије увоза.

6. МЈЕРЕ У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

- Ниво услуга примарне здравствене заштите становника мора да се задржи најмање на садашњем нивоу, као и да се обезбједе побољшања и у погледу квалитета и у погледу обухвата. (ЈЗУ Дом здравља)
- Ниво услуга социјалне заштите становника мора да се задржи најмање на садашњем нивоу, као и да се обезбједе побољшања и у погледу квалитета и у погледу обухвата. (ЈУ Центар за социјални рад)

- Провести додатну регистрацију становништва код тимова породичне медицине у циљу бољег обухвата становништва примарном здравственом заштитом и бољих услова уговарања са Фондом здравственог осигурања РС (ЈЗУ Дом здравља).
- Уштеде треба проводити мјерама које се односе на рационално кориштење расположивих кадрова и радног времена, смањење одсуства са посла по свим основама, и смањење накнада за замјене одсутних радника. (ЈЗУ Дом здравља)
- Извршити ревидирање корисника права на здравствену заштиту, новчану помоћ, помоћ и његу другог лица, услуга одобрених одлукама Скупштине Града, те мјесечно ажурирати спискове корисника и утршка средстава. (ЈУ Центар за социјални рад)
- Уколико Влада РС реализује мјеру дефинисану у Мјерама Владе РС у дијелу IV, тачка 7 - запошљавање и социјална заштита, према којој ће „Република обезбиједити финансијска средства за остваривање права на сталну новчану помоћ за најугроженије становништво – социјално искључене категорије“, дио планираног буџета у Центру за социјални рад од цца 40.000,00 КМ на мјесечном нивоу, би на тај начин био ослобођен и исти треба усмјерити у правцу осигурања здравствене заштите за грађане који то право не могу остварити на основу других могућности, те за хитне интервенције и задовољавање егзистенцијалних потреба становништва (ЈУ Центар за социјални рад).
- У циљу рационализације средстава сагледати могућност да се једнократне новчане помоћи додјељују кроз пакете хране и основних хигијенских производа, како би додијељена средства била подршка цијелој породици и тиме избјегла могућност манипулације корисника. Производе куповати прије свега од произвођача из РС и тако стимулисати домаћу производњу, а уједно вршити супституцију увоза. (ЈУ Центар за социјални рад)
- Континуирано сагледавати број радника који ће евентуално у наредном периоду остати без запослења, утврдити путем Центра за социјални рад социјалну анамнезу њихових породица и у складу са потребама повећати средства за рад јавних кухиња и средства за једнократне новчане помоћи. (ЈУ Центар за социјални рад)
- Потребе за кадром ангажованим на пружању додатних услуга социјалне заштите, уколико је то могуће извести на квалитетан начин, компензовати ангажовањем волонтера и активирањем ресурса из партнерских НВО. (ЈУ Центар за социјални рад)

7. ИНИЦИЈАТИВЕ ЗА ПРОМЈЕНУ ЗАКОНСКИХ РЈЕШЕЊА

- Иницирати код Владе РС да се у Закон о јавним набавкама унесу измјене које ће обезбједити повећање преференцијала од 20% за домаће понуђаче за период од најмање двије године.
- Иницирати измјене и допуне постојећег Закона о накнади за коришћење природних ресурса, при чему ће се кориштење и намјена средстава утврдити Програмом који усваја Скупштина Града, а на који сагласност даје Влада РС.
- Иницирати код Владе Републике Српске интензивирање и финализацију процеса преноса права располагања имовине у области комуналних дјелатности на јединице локалне самоуправе. По потреби иницирати корекције законских рјешења која уређују предметну област.
- Отклонити сва ограничења за инвеститоре, односно поједноставити и убрзати процедуре за добијање грађевинских дозвола и одобрења за обављање дјелатности, као и других оперативних дозвола за почињање бизниса.
- Привлачење и повећање инвестиција иницирањем могућности бесплатног права коришћења земљишта и инфраструктуре, за инвестиције чијом реализацијом би се запослило више од 100 радника (могућност примјене на greenfield и brownfield инвестиције у оквиру Технолошког бизнис парка и сл.).
- Размотрити могућност бесплатног права коришћења земљишта и инфраструктуре и стварања предуслова за реализацију развојних инфраструктурних пројеката на бази концесије и јавно-приватног партнерства.

- Иницирање измјена Закона о уређењу простора и грађењу ради ефикаснијих, рационалнијих и јефтинијих процедура, а тиме стварања повољнијег пословног амбијента за привлачење и повећање инвестиција. Покретање иницијативе за измјене и допуне одредби Закона о јавним набавкама, а које су извршене на начин да је Град Бања Лука узео активно учешће у јавној расправи поводом приједлога новог Закона о јавним набавкама и предложио примједбе и приједлоге, који се односе на нејасно дефинисане вредносне разреде, потребу да уговорни органи одбију понуде понуђача који нису извршили додјељене уговоре на квалитетан начин и у остављеном року, као и друге примједбе у циљу обезбјеђења ефикасног и квалитетног избора понуђача и реализације пројеката.

- Упутити иницијативу Влади РС и Народној скупштини РС да приликом усвајања новог Закона о социјалној заштити, Влада РС преузме финансирање права на новчану помоћ, која су, према приједлогу Закона, предвиђена да се финансирају из буџета локалне заједнице. Наведена иницијатива је у складу са мјерама Владе РС. Уколико не буде усвојена наведена иницијатива, упутити захтјев да примјена почне од 01.01.2010. године, да се избјегне значајно оптерећење планираног буџета и отежања рада ЈУ „Центар за социјални рад“ у 2009. години.

- Иницирати код Министарства здравља и социјалне заштите РС да у Закону о здравственом осигурању изврши измјене у циљу стварања услова да сва лица буду обухваћена основним пакетом здравственог осигурања.

- Иницирати код Министарства здравља и социјалне заштите РС и Фонда здравственог осигурања РС да при распоређивању средстава Фонда у текућој години, првенствено обезбиједи више средстава за примарну здравствену заштиту, што је у складу са Законом о здравственом осигурању и Програмом здравствене политике и стратегије за здравље у РС до 2010. године, из разлога што је превенција болести и промоција здравља најсигурнији и најпоузданији пут за рационалан и квалитетан здравствени систем и дугорочно ће довести до значајне уштеде на секундарном и терцијарном нивоу.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Мјере за ублажавање негативних посљедица свјетске економске кризе треба, прије свега, да обезбједе стабилан раст и развој, а посебно да осигурају социјалну и здравствену заштиту грађана.

Програм мјера, које нису трајног карактера, подложен је неопходним промјенама у зависности од присутних утицаја кризе, што подразумијева могућност увођења нових мјера, повећања или смањења интензитета постојећих, као и њиховог укидања, уз уважавање реалних могућности Града и поштовања законских рјешења.

Све мјере су или рестриктивног или подстицајног карактера. Буџет у цјелини треба да буде рестриктиван, али да се задржи његова развојна компонента, што подразумијева реализацију предвиђених инвестиција, подстицање ангажовања привредних капацитета и потрошње, те на тај начин остварења најбољег сценарија за ублажавање утицаја кризе.

Овај програм мјера је обавезујући за све буџетске кориснике града Бања Лука. Све установе и јавна предузећа чији је оснивач Град обавезни су да сачине своје програме мјера, као и оперативне планове за њихово провођење, у року од 15 дана од дана усвајања ових мјера и да их доставе Градоначелнику и Скупштини Града. Мјере су обавезне за све активности, тако да се редовни програми морају ускладити са усвојеним мјерама на сузбијању посљедица утицаја свјетске економске кризе. Посебна је обавеза ових установа да мјесечно извјештавају градску управу о проведеним мјерама и постигнутим ефектима.

Овако конципиран програм мјера и њихово провођење треба да обезбједе амортизовање негативних ефеката свјетске економске кризе и да на тај начин омогуће функционисање свих система локалне заједнице и задовољавање потреба становништва, а посебно у социјалном сегменту.

С А Д Р Ж А Ј

- 228.** Закључак о усвајању Програма за ублажавање посљедица
свјетске економске кризе (са Програмом).....1

1

---

¹ ИЗДАВАЧ: Скупштина града Бања Лука, Трг српских владара бр. 1. – Телефон: 244-444- Излази у складу са потребама. Одговорни уредник: ЉИЉА ДАБИЋ. Штампана: *Независне новине* Бања Лука